

EXTRACURRICULAR ACTIVITIES AND THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCIES: A MULTILINGUAL AND INTERCULTURAL APPROACH

ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE ȘI FORMAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE: O ABORDARE MULTILINGVĂ ȘI INTERCULTURALĂ

UDC: [316.22+371.383]:027.7(478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/micg2025.07>

DJULIETA RUSU, dr., conf. univ.,

ASEM, Republica Moldova,

mun. Chișinău, strada Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 61

e-mail: rusu.djulieta@ase.md

ORCID ID: 0000-0002-1716-4891

ANGELA AMORȚITU, bibliotecar principal,

Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice din Moldova

e-mail: amortitu@lib.ase.md

ORCID ID: 0000-0002-6831-4693

Abstract. Într-un context educațional din ce în ce mai globalizat, activitățile extracurriculare au un rol esențial în dezvoltarea competențelor profesionale, facilitând integrarea abordărilor multilingve și interculturale. Aceste activități contribuie nu doar la îmbogățirea cunoștințelor teoretice, ci și la dezvoltarea abilităților practice necesare într-un mediu profesional dinamic. Prin participarea la paneluri de discuții, mese rotunde, workshop-uri, cluburi de dezbateri, competiții internaționale, programe de schimb, etc., studenții își îmbunătățesc competențele lingvistice, gândirea critică și capacitatea de adaptare. Dimensiunea multilingvă a acestor activități stimulează comunicarea eficientă în diverse limbi, oferind studenților oportunități de a interacționa cu colegi și specialiști din diferite culturi. În același timp, componenta interculturală le permite să-și dezvolte toleranța, flexibilitatea și înțelegerea diversității, competențe esențiale în domenii precum afacerile internaționale, diplomația sau managementul global. Studiul analizează impactul activităților extracurriculare asupra formării profesionale a studenților, evidențiind beneficiile acestora în ceea ce privește dezvoltarea abilităților de leadership, colaborare și luare a deciziilor. Totodată, sunt prezentate exemple de bune practici din ASEM care promovează educația multilingvă și interculturală prin diverse inițiative extracurriculare. În concluzie, integrarea activităților extracurriculare în procesul educațional contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor profesionale, pregătind studenții pentru provocările unui mediu de lucru globalizat și intercultural.

Cuvinte-cheie: activități extracurriculare, educație nonformală, curriculum, competențe profesionale, competențe transversale, competențe tehnice, globalizare, multilingvism, interculturalitate, comunicare interculturală.

Clasificare JEL: I21, I23, M53, Z18

INTRODUCERE

În contextul actual al globalizării și al internaționalizării proceselor educaționale, universitățile sunt chemate să își regândească obiectivele și metodele de formare profesională. Accentul se deplasează treptat de pe transmiterea cunoștințelor teoretice către dezvoltarea competențelor transversale, esențiale pentru integrarea eficientă pe o piață a muncii din ce în ce mai

globalizată. În acest sens, activitățile extracurriculare (AE) devin instrumente complementare valoroase, facilitând integrarea studenților în medii cultural și lingvistic diverse.

Prezenta cercetare explorează trei direcții principale de analiză: fundamentele teoretice și metodologice ale activităților extracurriculare, rolul acestora în dezvoltarea competențelor profesionale, precum și integrarea dimensiunilor multilingve și interculturale în cadrul educației nonformale. Mai mult decât atât, activitățile extracurriculare sunt investigate din perspectiva valorii lor formative, fiind considerate un catalizator al învățării experiențiale și al dezvoltării abilităților esențiale precum comunicarea, leadershipul, colaborarea și adaptabilitatea.

Metodologia utilizată se bazează pe o abordare calitativă, care include analiza documentară, observarea directă și un studiu de caz, având ca spațiu de aplicare Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM), instituție activ angajată în promovarea programelor extracurriculare cu deschidere internațională.

Merită menționat că articolul aduce o contribuție atât teoretică, cât și practică în evaluarea educației nonformale și complementare, oferind un cadru de reflecție util pentru cadrele didactice, factorii decizionali și studenți, în procesul de formare pentru integrarea într-un mediu profesional globalizat.

1. ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE (AE) ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI GLOBALE: CADRU TEORETIC ȘI METODOLOGIC

Globalizarea a impus o regândire profundă a modului în care universitățile pregătesc viitorii profesioniști. Într-un context educațional caracterizat prin mobilitate crescută, digitalizare accelerată și interacțiuni interculturale frecvente, accentul se deplasează de la acumularea de cunoștințe teoretice către formarea competențelor transversale esențiale pentru adaptabilitate și angajabilitate în piața muncii globalizate. În acest sens, activitățile extracurriculare dobândesc o importanță strategică, oferind contexte autentice de învățare experiențială și contribuind la conturarea unui profil profesional competitiv. În calitate de instrumente educaționale complementare, acestea facilitează integrarea dimensiunilor lingvistice și interculturale în formarea studenților, răspunzând cerințelor unui mediu academic și profesional din ce în ce mai internaționalizat.

Studiul de față își propune să investigheze impactul activităților extracurriculare (AE) asupra dezvoltării competențelor profesionale ale studenților, cu un accent deosebit pe integrarea dimensiunilor multilingve și interculturale în cadrul procesului educațional nonformal.

Obiectivul principal vizează analiza modului în care implicarea activă în astfel de inițiative contribuie la formarea unui profil profesional adaptabil, competitiv și orientat spre colaborare internațională.

Pentru atingerea acestui obiectiv, a fost adoptată o metodologie de cercetare calitativă, axată pe investigarea experiențelor studențești și a cadrului instituțional oferit de Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM).

Demersul metodologic include:

- **analiza documentară** a cadrului conceptual și a materialelor educaționale relevante;
- **observarea directă** a unor activități extracurriculare (atelieri, mese rotunde, paneluri de discuții, dezbateri, flash-mob-uri, etc.);

- **realizarea unui studiu de caz instituțional**, axat pe identificarea bunelor practici dezvoltate prin colaborarea dintre Biblioteca Științifică (BS), Departamentul Limbi Moderne (DLM) și alte structuri ale ASEM.

Fundamentarea teoretică a cercetării se bazează pe definirea și analiza unor concepte-cheie esențiale pentru înțelegerea problematicei abordate.

Globalizarea este procesul complex de interconectare economică, tehnologică și culturală, care impune o reconfigurare a priorităților educaționale. Conform DEX, „globalizarea este fenomenul de transformare a lumii într-o unitate, care se manifestă la scara întregului glob prin crearea de instituții și organisme politice suprastatale, printr-o politică economică și de securitate comună etc.” (DEX, 2022). Globalizarea transformă educația, accentuând nevoia de competențe flexibile pentru integrarea în contexte multiculturale. Din punct de vedere educațional și cultural, „globalizarea este un proces complex și multidimensional de integrare și interdependență între state, economii, culturi și sisteme educaționale, care determină o circulație accelerată a ideilor, valorilor, bunurilor și practicilor sociale la scară planetară” (Crețu, 2022, p. 24).

Multilingvismul presupune comunicarea eficientă în două sau mai multe limbi, iar interculturalitatea – dezvoltarea empatiei, toleranței și colaborării în contexte multiculturale, esențiale în domenii precum afacerile internaționale, diplomația sau turismul. Cu alte cuvinte, „multilingvismul este capacitatea unei persoane sau comunități de a utiliza mai multe limbi în mod funcțional, în contexte sociale, educaționale și profesionale” (Chiorean, 2022).

Interculturalitatea, la rândul ei, presupune înțelegerea și respectarea diversității culturale, precum și capacitatea de a colabora eficient cu persoane din medii diferite – o competență esențială în secolul XXI. Totodată, „interculturalitatea presupune interacțiunea activă și conștientă între persoane din culturi diferite, bazată pe respect, empatie și învățare reciprocă” (Abdallah-Pretceille, 2003, p. 45).

Activitățile extracurriculare (AE) sunt „forme de învățare nonformală sau informală desfășurate în afara curriculumului obligatoriu, care contribuie la dezvoltarea personală, socială și profesională a elevilor și studenților” (Bocoș & Jucan, 2008, p. 17). AE sunt definite ca inițiative nonformale, realizate în afara curriculumului standard, care aduc o contribuție valoroasă la formarea competențelor transversale.

În aceeași ordine de idei, menționăm și termenul de **educație nonformală** care este „un proces organizat de învățare, desfășurat în afara sistemului formal, care urmărește dezvoltarea competențelor prin activități voluntare, interactive și practice” (Murgu, 2016, p. 98).

Competențele profesionale (CP) pot fi definite ca un „ansamblu integrat de cunoștințe, abilități și atitudini care permit desfășurarea eficientă a unei activități într-un domeniu specific” (Manolescu, 2011, p. 23).

Într-un context educațional global în continuă schimbare, activitățile extracurriculare (AE) dobândesc o valoare strategică, depășind rolul secundar atribuit adesea intervențiilor nonformale și afirmându-se ca elemente complementare esențiale în formarea profesională a studenților.

Analiza teoretică realizată a evidențiat că, în condițiile globalizării și ale internaționalizării accelerate a educației, este imperativă dezvoltarea unor competențe interculturale și transversale - competențe care nu pot fi formate doar prin curriculumul formal.

2. ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ÎN ASEM - UN INSTRUMENT DE FORMARE A COMPETENȚELOR PROFESIONALE

Într-un mediu academic orientat spre internaționalizare și adaptare la cerințele pieței muncii, Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) a construit o cultură instituțională în care activitățile extracurriculare (AE) sunt integrate în mod activ în procesul de formare a studenților. În cadrul procesului educațional extins, AE sunt valorificate ca instrumente strategice pentru dezvoltarea personală și profesională, în spiritul ideii conform căreia „competențele dobândite în afara curriculumului formal trebuie valorizate instituțional” (Manolescu, 2011).

Prezenta cercetare a investigat impactul activităților extracurriculare desfășurate în cadrul ASEM asupra dezvoltării competențelor profesionale ale studenților. Studiul calitativ a inclus analiza documentară și observarea participativă a evenimentelor organizate în parteneriat cu Biblioteca Științifică (BȘ), diverse facultăți și Departamentul de Limbi Moderne (DLM). Colaborarea dintre aceste structuri a generat inițiative variate, adaptate specificului învățământului superior, evidențiind valoarea implicării studenților în dezvoltarea și consolidarea competențelor lingvistice, interculturale și profesionale.

În literatura de specialitate, **competențele profesionale (CP)** sunt definite ca un ansamblu integrat de cunoștințe, aptitudini, valori și atitudini care permit individului să acționeze eficient într-un context profesional specific. În plus, acestea nu se limitează doar la aspecte tehnice, ci cuprind o gamă variată de abilități transversale, esențiale în societatea contemporană. Merită menționat că „competențele transversale sunt acele abilități generale, aplicabile în contexte multiple, precum comunicarea, gândirea critică, lucrul în echipă sau adaptabilitatea” (Vasilescu, 2021, p. 47).

Competențele profesionale (CP) integrează atât competențe specifice (tehnice), cât și competențe transversale, precum comunicarea, leadershipul, capacitatea de a lua decizii, adaptabilitatea și gestionarea diversității culturale care pot fi dezvoltate eficient prin intermediul activităților extracurriculare (AE).

În acest sens, pot fi distinse trei categorii principale de competențe:

- **competențele tehnico-specializate**, specifice unui anumit domeniu profesional. De exemplu, contabilitate, marketing, tehnologia informației;
- **competențele transversale**, aplicabile în contexte variate și interprofesionale precum comunicare, colaborare, leadership;
- **competențele personale**, care reflectă trăsături individuale esențiale pentru parcursul profesional. Spre exemplu, etica muncii, reziliența și autonomia în procesul de învățare.

Este important de subliniat faptul că, activitățile extracurriculare (AE) sunt forme de învățare nonformală și informală desfășurate în afara curriculumului academic obligatoriu, care joacă un rol esențial în dezvoltarea personală și profesională a studenților. În acest sens, „activitățile extracurriculare au o funcție educațională multiplu direcționată: formativă, culturală și motivațională” (Mihăilă, 2022). Ele oferă contexte autentice de formare complementară, susținând procesul de învățare prin experiență și stimulând competențele transversale cerute în societatea contemporană. Prin urmare, „activitățile extracurriculare oferă contexte variate de învățare experiențială” (Bocoș & Jucan, 2008).

Activitățile extracurriculare pot fi clasificate în mai multe categorii, în funcție de natura și obiectivele acestora:

- **Activități academice și științifice**, precum conferințe, dezbateri, ateliere tematice și proiecte interdisciplinare;
- **Activități socio-culturale**, care includ participarea în cluburi studențești, trupe de teatru, festivaluri și diverse evenimente artistice;
- **Activități civice și de voluntariat**, desfășurate prin implicarea în organizații nonguvernamentale, campanii comunitare, proiecte sociale și ecologice;
- **Programe de mobilitate internațională**, precum Erasmus+, stagii de formare, schimburi academice și training-uri internaționale.

Studiile de specialitate relevă că activitățile extracurriculare îndeplinesc funcții multiple, contribuind semnificativ la consolidarea dimensiunii educaționale, sociale și profesionale a procesului de învățământ superior. Acestea sunt recunoscute ca forme de învățare nonformală și informală, care sprijină dezvoltarea personală și profesională într-un cadru complementar educației formale. Merită menționat că „educația nonformală joacă un rol complementar esențial în formarea profesională” (Murgu, 2016).

În procesul educațional extins, activitățile extracurriculare (AE) pot fi asociate cu următoarele funcții majore:

- **funcția educativă**, orientată spre aprofundarea și diversificarea cunoștințelor;
- **funcția formativă**, ce sprijină dobândirea de abilități, atitudini și competențe transversale;
- **funcția socializatoare**, care facilitează integrarea în comunitatea academică și dezvoltarea relațiilor interpersonale;
- **funcția recreativă**, care contribuie la echilibrul psiho-emoțional și reducerea stresului;
- **funcția culturală**, prin promovarea valorilor locale, naționale și universale;
- **funcția profesională**, asociată pregătirii pentru inserția pe piața muncii;
- **funcția motivațională**, ce stimulează implicarea activă, perseverența și aspirațiile individuale (Mihăilă, 2022, p. 124).

În cadrul ASEM, activitățile extracurriculare se remarcă prin diversitate tematică și funcțională, fiind structurate astfel încât să susțină dezvoltarea integrală a studenților. Printre acestea se regăsesc:

1. **Conferințe, mese rotunde și dezbateri**, menite să stimuleze gândirea critică, exprimarea argumentativă și spiritul analitic;
2. **Programe internaționale și parteneriate academice**, precum Erasmus+ și participarea în rețele universitare europene, care facilitează colaborarea multiculturală și dezvoltarea profesională într-un context internațional;
3. **Stagii de practică și activități de voluntariat în medii multiculturale**, ce oferă oportunități concrete de aplicare a cunoștințelor și de contact intercultural direct;
4. **Cluburi și centre tematice**, care promovează dialogul intercultural, diversitatea și dezvoltarea competențelor lingvistice;
5. **Ateliere, conferințe și simpozioane pe teme economice, sociale sau ecologice**, care încurajează inițiativa, responsabilitatea civică și gândirea strategică;
6. **Evenimente literar-artistice, comemorative și campanii de sensibilizare**, orientate spre cultivarea valorilor umaniste și a conștiinței civice;

7. **Activități creative și interactive**, precum concursuri și flash-mob-uri, care valorifică implicarea activă, expresivitatea și spiritul inovator al studenților.

BȘ ASEM joacă un rol central în organizarea AE, acționând ca un hub al învățării active. Prin colaborarea cu facultățile și departamentele ASEM, în special cu DLM, aceasta contribuie la stimularea dialogului intercultural și la promovarea conștientizării valorilor universale, consolidând astfel o comunitate academică dinamică și incluzivă.

Implicarea activă a studenților în activitățile extracurriculare contribuie la conturarea unui profil profesional echilibrat și complex, oferind contexte relevante de învățare practică și reflecție personală. Prin participarea la astfel de inițiative, studenții își dezvoltă abilități esențiale precum gestionarea proiectelor, colaborarea în echipă, comunicarea eficientă și luarea deciziilor. În plus, interacțiunea cu medii interculturale favorizează cultivarea empatiei, a flexibilității cognitive și a deschiderii față de diversitate.

Aceste experiențe contribuie atât la creșterea încrederii de sine și a angajabilității, cât și la dezvoltarea personală sustenabilă. În acest sens, „inițiativele extracurriculare oferă studenților oportunități de aplicare a cunoștințelor teoretice în contexte reale” (Simion, 2019).

Este important de subliniat că participarea activă a studenților ASEM în activitățile extracurriculare are un impact semnificativ asupra dezvoltării competențelor-cheie necesare angajabilității în contextul actual al pieței muncii. Astfel, aceste activități contribuie la formarea următoarelor aptitudini esențiale:

- **Leadershipul și spiritul de inițiativă**, consolidate prin implicarea în coordonarea și implementarea proiectelor;
- **Planificarea, luarea deciziilor și rezolvarea de probleme**, dezvoltate prin participarea la ateliere aplicative, simulări, gestionarea echipelor și organizarea de evenimente, precum și prin asumarea responsabilităților;
- **Gândirea critică și capacitatea de analiză contextuală**, stimulate în cadrul dezbaterilor tematice și al reflecțiilor colective asupra provocărilor globale;
- **Autonomia personală și învățarea autodirijată**, cultivate prin implicarea voluntară în diverse inițiative și prin procese de reflecție individuală;
- **Comunicarea multilingvă și colaborarea eficientă**, dezvoltate în cadrul cluburilor, atelierelor, programelor de mobilitate academică și interacțiunilor internaționale;
- **Adaptabilitatea interculturală**, consolidată prin participarea la proiecte internaționale, colaborarea în echipe multiculturale și expunerea la o varietate de perspective;
- **Abilitățile de negociere și managementul timpului**, dobândite prin experiențele extracurriculare care implică stabilirea priorităților, alocarea eficientă a resurselor temporale, coordonarea sarcinilor și a termenelor-limită, precum și ajustarea obiectivelor în funcție de context, resurse disponibile și dinamica echipelor implicate.

Pentru consolidarea competențelor profesionale și crearea unei comunități academice active, ASEM, prin intermediul Bibliotecii Științifice (BȘ) și în colaborare cu facultățile și departamentele, desfășoară o serie de activități extracurriculare considerate exemple relevante de bune practici. După cum subliniază D. Rusu (2023, p. 105), „integrarea activităților extracurriculare în viața universitară presupune o colaborare între bibliotecă, facultăți și departamente, oferind studenților contexte reale pentru aplicarea cunoștințelor”.

În acest context, pot fi evidențiate următoarele evenimente deosebit de semnificative:

- **Campania Națională „Citim cu voce tare împreună”**, prin care se promovează lectura prin activități colective;
- **Clubul de lectură „Generația NEXT”**, un spațiu dedicat explorării literare și dezvoltării personale;
- **Ziua de naștere a lui Mihai Eminescu (15 ianuarie)**, sărbătorind valorile literaturii naționale;
- **Ziua Națională a Lecturii (14 februarie)**, prin inițiative orientate spre încurajarea cititului;
- **Ziua Internațională a Francofoniei (20 martie)**, axată pe promovarea diversității lingvistice și culturale;
- **Ziua Europei (9 mai)**, care evidențiază coeziunea europeană;
- **Ziua Europeană a Limbilor (26 septembrie)**, consacrată celebrării multilingvismului;
- **Ziua Internațională a Studentului (17 noiembrie)**, recunoscând implicarea activă a tinerilor;
- **Ziua Internațională a Drepturilor Omului (10 decembrie)**, cu scopul de a sensibiliza asupra valorilor universale.

Se remarcă faptul că aceste inițiative contribuie la crearea unui mediu educațional dinamic, care stimulează dezvoltarea competențelor esențiale și promovează dialogul intercultural. În fața provocărilor tot mai complexe ale pieței muncii, ASEM valorifică activitățile extracurriculare drept instrumente-cheie pentru formarea competențelor transversale și tehnice ale studenților.

Competențele transversale câștigă tot mai multă apreciere din partea angajatorilor în contextul actual al pieței muncii. După cum subliniază Vasilescu (2021), „competențele transversale devin esențiale într-o educație ancorată în realitățile globalizate”.

Pentru a susține dezvoltarea acestor abilități, Biblioteca Științifică a ASEM, în colaborare cu facultățile și departamentele, organizează o gamă variată de activități extracurriculare orientate spre formarea competențelor esențiale, precum comunicarea, munca în echipă, gândirea critică, gestionarea timpului, adaptabilitatea, leadershipul și negocierea.

Printre cele mai reușite inițiative dedicate dezvoltării competențelor transversale în cadrul ASEM se numără:

- **Salonul literar „A citi înseamnă a trăi”**, ajuns în acest an universitar la a VII-a ediție;
- **Campania Națională „Lecturi cu voce tare” – ediția 2024**, inspirată de publicistica lui Mihai Eminescu;
- **Activitățile culturale prilejuite de celebrarea Zilei Europei, Zilei Internaționale a Francofoniei, Zilei Naționale a Lecturii și alte evenimente similare.**

Competențele tehnice, denumite și „hard skills”, reprezintă cunoștințe și abilități specifice indispensabile în exercitarea profesiilor de specialitate. Activitățile extracurriculare (AE) vin să completeze formarea teoretică, facilitând perfecționarea acestor competențe, conectarea studenților la inovațiile din domeniu și sporind oportunitățile de angajare într-un mediu profesional competitiv.

În cadrul ASEM, următoarele AE constituie exemple relevante de bune practici pentru dezvoltarea competențelor tehnice:

- **Campania de combatere a traficului de persoane;**
- **Ziua Internațională a Studentului;**
- **Ziua Drepturilor Omului;**
- **Paneluri de discuții pe teme juridice, sociale și altele;**
- **Clubul „Generația NEXT” și atelierele de lectură.**

Aceste activități vizează atât competențele transversale, cât și cele tehnice, oferind studenților oportunități de dezvoltare profesională, acces la cele mai recente inovații din domeniu și posibilitatea construirii unui portofoliu educațional diversificat.

Astfel, activitățile extracurriculare implementate în cadrul ASEM demonstrează un potențial educațional semnificativ, contribuind în mod direct la formarea unei generații de tineri adaptați, motivați și pregătiți să răspundă cu succes provocărilor pieței muncii globale.

3. DIMENSIUNEA MULTILINGVĂ ȘI INTERCULTURALĂ A ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE

În contextul transformărilor educaționale la nivel global, promovarea unei abordări multilingve și interculturale în activitățile extracurriculare (AE) nu mai reprezintă un simplu element complementar, ci devine o necesitate strategică pentru formarea profesioniștilor capabili să comunice și să colaboreze eficient în medii internaționale diverse. În acest sens, două categorii de competențe devin esențiale:

1. **Competențele multilingve**, care presupun abilitatea de a comunica fluent în mai multe limbi și sunt indispensabile în domenii precum diplomația, afacerile internaționale și relațiile publice;
2. **Competențele interculturale**, referitoare la capacitatea de a lucra eficient și armonios cu persoane provenind din medii culturale diferite, o competență crucială în contextul profesional globalizat.

Este important de reținut că „competența interculturală presupune învățare activă, contact direct și reflecție asupra propriei culturi” (Huber & Reynolds, 2014).

Dezvoltarea competențelor multilingve și interculturale în cadrul ASEM se realizează printr-o gamă variată de activități extracurriculare francofone, anglofone și germanofone, adaptate nevoilor unei lumi aflate într-o continuă schimbare. Aceste dimensiuni sunt integrate activ în viața academică și extracurriculară, oferind studenților numeroase oportunități de creștere personală și profesională prin expunerea la limbi, culturi și perspective diverse.

În procesul formării competenței interculturale, dimensiunea reflexivă are un rol fundamental, deoarece permite studenților să-și analizeze propriile perspective culturale și să-și dezvolte capacitatea de învățare prin experiență. Potrivit UNESCO (2013, p. 6), „competența interculturală reprezintă abilitatea de a comunica eficient și adecvat cu persoane din alte culturi, implicând un ansamblu de cunoștințe, atitudini și abilități specifice”.

Participarea la cluburi multilingve, workshop-uri internaționale sau campanii tematice stimulează introspecția, facilitând astfel dezvoltarea unei conștiințe interculturale mature, bazate pe empatie și învățare continuă.

Dezvoltarea competențelor interculturale și multilingve în cadrul ASEM este susținută inclusiv prin parteneriate educaționale internaționale relevante, facilitate de Biroul Național AUF-Moldova. În cadrul proiectului „Dezvoltarea științelor în limba franceză în Republica Moldova” (Développement des sciences en français en République de Moldavie), instituția a beneficiat de aportul activ al doi lectori-stagiari:

1. Safae OMRANI (Maroc), stagiară FLE/FOS, implicată în activitățile ASEM cu sprijinul BN AUF-Moldova în perioada 2 noiembrie 2022 – 30 iunie 2023;
2. Justin DATCU (Franța), stagiar FLE/FOS, activ în cadrul ASEM cu sprijinul BN AUF-Moldova în perioada 10 ianuarie 2024 – 10 iunie 2024.

Aceste colaborări internaționale constituie un exemplu elocvent al angajamentului ASEM, inclusiv al Departamentului Limbi Moderne (DLM), în promovarea și consolidarea competențelor multilingve și interculturale, prin participarea la proiecte educaționale de anvergură.

Mai mult, abordarea multilingvă și interculturală este aplicată în cadrul instituției printr-un set coerent de strategii și inițiative, care includ:

- **Organizarea periodică a evenimentelor bilingve sau multilingve**, precum Ziua Europeană a Limbilor, Ziua Internațională a Francofoniei sau Ziua Europei;
- **Dezvoltarea cluburilor tematice și a activităților coordonate de Biblioteca Științifică (BȘ), în colaborare cu Departamentul Limbi Moderne (DLM);**
- **Promovarea lecturii în diverse limbi, precum și a dezbaterilor cu tematică europeană;**
- **Integrarea în programele extracurriculare a parteneriatelor internaționale și a sesiunilor de training desfășurate în contexte interculturale;**
- **Implicarea studenților în campanii și evenimente comemorative ce abordează teme globale, cum ar fi drepturile omului, dialogul intercultural și valorile europene, etc.**

Dezvoltarea autentică a competenței interculturale nu poate fi lăsată la voia întâmplării. În acest proces, cadrele didactice și angajații BȘ ASEM au un rol fundamental: ei modelează comportamente, oferă ghidaj reflexiv, creează spații sigure pentru exprimare și sprijină studenții în interpretarea experiențelor prin prisma educației și culturii.

Internaționalizarea educației universitare reprezintă o prioritate strategică, iar activitățile extracurriculare desfășurate în cadrul ASEM se aliniază direct politicilor europene ce promovează multilingvismul și competența interculturală. Documente strategice precum Comunicatul de la Roma (2020) și Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind învățarea interculturală încurajează integrarea transversală a acestor competențe în cadrul educației universitare. În acest sens, este important de subliniat că „Educația interculturală trebuie promovată prin politici instituționale și colaborări internaționale” (Byram & Wagner, 2018).

Activități precum programele Erasmus+, cluburile de limbă, participarea în rețele internaționale studențești sau evenimentele culturale multilingve reflectă în mod concret aceste obiective, oferind oportunități reale de aplicare a principiilor europene.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Studiul *Activități extracurriculare și formarea competențelor profesionale: o abordare multilingvă și interculturală* a evidențiat rolul esențial al activităților extracurriculare (AE) în cadrul învățământului superior, în contextul globalizării și al necesității formării unor competențe profesionale adaptabile, transversale și interculturale.

Analiza cadrului teoretic, experiența instituțională a ASEM și exemplele concrete de bune practici au relevat faptul că AE contribuie semnificativ nu doar la dezvoltarea competențelor lingvistice și personale ale studenților, ci și la conturarea unui profil profesional complex, orientat spre inovație, colaborare și dialog intercultural.

Printre cele mai relevante concluzii se numără:

1. Activitățile extracurriculare (AE) reprezintă un cadru educațional complementar care stimulează competențele esențiale cerute de piața muncii internaționale, precum comunicarea eficientă, leadershipul, adaptabilitatea, gândirea critică, gestionarea timpului, autonomia și învățarea continuă.

2. Dimensiunile multilingvă și interculturală integrate în aceste activități joacă un rol formativ crucial, facilitând pregătirea studenților pentru contexte multiculturale și profesii globale.

3. Coordonarea acestor inițiative de către cadre didactice și bibliotecari contribuie la transformarea lor în experiențe autentice de învățare reflexivă, orientate spre dezvoltarea competențelor atât personale, cât și profesionale.

4. Biblioteca Științifică și Departamentul Limbi Moderne din cadrul ASEM se afirmă ca actori centrali în promovarea valorilor europene, a lecturii multilingve, a dialogului intercultural și a învățării active.

În pofida progreselor înregistrate, integrarea coerentă a dimensiunii multilingve și interculturale în activitățile extracurriculare (AE) continuă să întâmpine anumite dificultăți. Printre principalele provocări se regăsesc: nivelul redus de încredere al studenților în exprimarea în limbi străine, participarea inegală, influențată de apartenența la diverse facultăți sau ani de studiu, precum și lipsa unei platforme instituționale integrate pentru coordonarea inițiativelor interculturale.

În acest context, devine esențial ca instituțiile de învățământ superior să includă activitățile extracurriculare în strategiile de dezvoltare instituțională și în planurile de formare profesională a studenților.

De asemenea, se impune consolidarea pregătirii cadrelor didactice în domeniul educației interculturale, extinderea parteneriatelor cu instituții europene și elaborarea unei strategii instituționale dedicate promovării învățării interculturale și plurilingve în afara curriculumului formal.

În concluzie, se poate afirma că prin stimularea dialogului intercultural, a cooperării internaționale și a învățării în contexte multilingve, activitățile extracurriculare (AE) desfășurate în cadrul ASEM contribuie în mod semnificativ la formarea unui profil profesional caracterizat prin deschidere, empatie și adaptabilitate. Totodată, aceste inițiative valoroase construiesc punți între culturi, domenii și generații, consolidând o comunitate academică dinamică, incluzivă și orientată spre excelență în educație.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Abdallah-Pretceille, M. (2003). *Former des enseignants à l'interculturel*. Paris: Hachette Éducation.
2. Bocoș, M., & Jucan, D. (2008). *Didactica activităților extracurriculare*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
3. Byram, M., & Wagner, M. (2018). Making a difference: Language teaching for intercultural and international dialogue. *Foreign Language Annals*, 51(1), pp. 140–151.
4. Byram, M. (2008). *La compétence interculturelle – éléments théoriques et didactiques*. Paris: Didier.
5. Chiorean, A. (2022). Multilingvism și bibliografii. Limbajele auxiliare și traducerile literare. *Buletinul Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga”*, nr. 10–12. <https://www.bcuculuj.ro/ro/bb/bb-numar10-11-12-2022-articol6>
6. Conseil de l'Europe. (2001). *Cadre européen commun de référence pour les langues: Apprendre, enseigner, évaluer*. Strasbourg: Conseil de l'Europe.

7. Crețu, V. (2022). Globalizarea și identitatea culturală în lumea contemporană. În *Conferința CRCD, Vol. 5* (pp. 23–27). Universitatea de Stat din Tiraspol. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/5599>
8. Dicționarul explicativ al limbii române (DEX). (2022). *Globalizare*. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. <https://dexonline.ro/definitie/globalizare>
9. Huber, J., & Reynolds, C. (2014). *Développer la compétence interculturelle par l'éducation*. Strasbourg: Conseil de l'Europe.
10. Manolescu, M. (2011). Competențele transversale: între teorie și practică. *Revista de Pedagogie*, 59(4), pp. 21–30.
11. Mihăilă, D. (2022). Activitățile extracurriculare în formarea profesională a studenților. *Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe ale Educației*, 152 (2), pp. 122–128.
12. Murgu, L. (2016). Activitățile extracurriculare – mijloc de formare a competențelor transversale. *Revista de Științe ale Educației*, 41(1), pp. 97–103.
13. Rusu, D. (2023). Rolul activităților extracurriculare în limbi străine în formarea competenței interculturale. În *Multilingvism și interculturalitate în contextul globalizării* (pp. 100–139). Chișinău: ASEM. <https://irek.ase.md/xmlui/handle/123456789/2642>
14. Simion, A. (2019). Activitățile extracurriculare – complement al educației formale. *Educația 21*, 17(2), pp. 56–62.
15. UNESCO. (2013). *Compétences interculturelles: cadre conceptuel et opérationnel*. Paris: Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture.
16. Vasilescu, R. (2021). Competențe transversale și formarea profesională în învățământul superior. *Educația Plus*, 29(2), pp. 45–56.